

MEST DOOR DIK EN DUN

Begin dit jaar organiseerde het Vlaams Centrum voor Mestverwerking (VCM) een studiedag over de valorisatie van de dikke fractie van mest waarbij de ontwikkelingen in binnen- en buitenland aan bod kwamen. In dit artikel gaan we in op enkele van de vele thema's die ter sprake kwamen. – *Bart Vleeschouwers*

Thomas Vannecke (VCM) leidde de studiedag in met een overzicht van de technologie die beschikbaar is om mest te scheiden in een dikke en een dunne fractie. Over het waarom was hij zeer duidelijk. Als je weet dat 1 ton mest uit 850 kg dunne fractie bestaat en uit 150 kg dikke fractie, dan merk je dat het bij beide fracties om enorme hoeveelheden gaat. De dunne fractie is meestal vrij homogeen en wordt op de meeste bedrijven aangewend op eigen land. Voor de dikke fractie is dat echter niet zo evident omdat die het grootste deel van de fosfor bevat, en dat is nu net een enorm probleem in Vlaanderen. Met MAP 5 werd de mestreglementering nog wat strenger, waardoor nu ook steeds meer rundveebedrijven in de problemen dreigen te komen. Van in het begin van de mestwetgeving is de Vlaamse aanpak erop gericht om overtalige mest te scheiden en de dikke fractie te bewerken zodat deze tegen zo laag mogelijke kosten kan geëxporteerd worden.

.....
Behalve op Vlaams niveau zijn er ook Belgische en Europese regels die mestverwerking regelen.

Technologie is aanwezig

De technologie om dik en dun te scheiden, is beschikbaar in vele vormen en bij vele constructeurs. De belangrijkste technieken zijn de centrifuge (zie foto boven), de vijzelpers en de hellende zeef of zeefbocht. Er zijn echter nog heel wat andere technieken mogelijk, denk maar aan de squeezer of zeefschijven. Verder zijn er ook verschillende mobiele installaties op de markt waarmee men van bedrijf naar bedrijf kan rijden waardoor je transportkosten voor de mest kan vermijden. Je rijdt immers niet rond met 850 kg dunne fractie om slechts 150 kg

dikke fractie ergens achter te laten! Ten slotte komen er ook steeds meer chemische hulpmiddelen ter beschikking om de scheiding te vergemakkelijken.

Coagulanten en vlokmiddelen worden trouwens al veel gebruikt in de behandeling van digestaat van een vergistingsinstallatie.

Heel wat veetelers die met een mestoverschot worden geconfronteerd, rekenen op de bestaande mestverwerkingsinstallaties om hun overschot te verwerken, maar daarnaast zijn er ook heel wat die liever werken met hun eigen installatie. Zo kwam melkveehouder Jan Wallaeyts getuigen over zijn besluit om op zijn bedrijf een mobiele schroefpers in gebruik te nemen. Dat is weliswaar een dure techniek, maar hij geeft volgens Jan zeer goede technische resultaten. De installatie is gebouwd in samenwerking met een lokale constructeur waardoor de ervaring van deze ontwikkeling ook lokaal beschikbaar blijft. Omdat Jan Wallaeyts samenwerkt met enkele collega's-land-

bouwers waarmee hij samen de installatie gebruikt, verminderen de kosten. Ook het schaalvoordeel van een grotere hoeveelheid dikke fractie is interessant voor de afzet ervan. De scheidingsinstallatie heeft intussen al 1800 uren gedraaid tot ieders tevredenheid. Eén aandachtspunt wilde Jan Wallaeyns nog wel meegeven: als je van plan bent samen te werken, is het erg belangrijk om goede afspraken te maken. Niet elke partner heeft de machine immers even vaak nodig en voor je het weet ontstaan er discussies of ruzies.

Jan opteerde niet voor een vergistingsinstallatie omdat hij op zijn bedrijf al een PV-installatie (zonnepanelen) heeft die zijn elektriciteitsverbruik al voldoende dekt. Een bijkomende elektriciteitsproductie is daarom niet rendabel. Hij maakte zich trouwens ook zorgen over de labiele wetgeving inzake duurzame energie die investeren in biogas erg onzeker maakt.

Jan Wallaeyns hoopt dat er in de toekomst ook kan worden gewerkt met mineralenconcentraten. Een marktstudie over de haalbaarheid hiervan zou erg interessant kunnen zijn.

Wetgeving maakt het niet makkelijker

Sara De Bolle van de Mestbank (VLM) en Emilie Snauwaert (VCM) probeerden vervolgens een overzicht te geven van de verschillende wetten en decreten die betrekking hebben op mestscheiding en vooral op de afzet en het gebruik van de dikke fractie.

In de eerste plaats is er het Mestdecreet (MAP 5) dat een hele administratie voor-

ziet, alsook regels over het transport en het gebruik van de dikke en de dunne fractie.

Een belangrijk element in deze reglementering is dat er een onderscheid bestaat tussen dikke fractie en stalmest. De mogelijkheid om de dikke fractie eenzelfde statuut te geven als stalmest (traagwerkende meststof, type 1) bestaat, maar werd tot nu toe niet aangevraagd. De voorwaarden om aan deze typering te kunnen voldoen zijn dan ook niet min. Vooral de beschikbaarheid van minerale stikstof is een hinderpaal om aan deze normen te voldoen.

Een andere wetgeving die mestverwerking moet reguleren, is de milieuvergunning (nu eigenlijk de omgevingsvergunning). Vlaem voorziet verschillende rubrieken en uitbatingvoorwaarden die betrekking hebben op het scheidingsproces, en vooral ook op de opslag van mestproducten. Wie met een verwerkingsinstallatie aan de slag wil gaan, doet er goed aan in orde te zijn met de nodige vergunningen.

Behalve op Vlaams niveau zijn er ook Belgische en Europese regels die mestverwerking regelen. Daarbij is het vaak belangrijk of de mest alleen van het eigen bedrijf komt en op het eigen bedrijf wordt afgezet. In dat geval wordt een veehouder-verwerker meestal vrijgesteld van deze wettelijke verplichtingen, maar van zodra er vreemde mest of vreemde grondstoffen aan te pas komen (zoals houtsnippers uit natuurbeheer) komen weer heel wat bijkomende regels de dingen compliceren. Het Koninklijk Besluit van 28 januari 2013 bijvoorbeeld regelt de toelating om eigen mest te

verwerken en af te zetten bij derden of op de particuliere markt. Via de Mestbank moet je in dat geval trouwens ook nog een Europese erkenning krijgen (EG 1069/2009). In al deze regels is er één constante: veel meten, wegen, registreren en vooral veel papier! Voor een landbouwer die de mest van zijn eigen bedrijf wil verwerken (en misschien nog die van enkele collega's uit de buurt), wordt dit al snel een onoverzichtelijk kluwen. Mogelijke plannen worden dan snel in vraag gesteld en toch maar niet gerealiseerd. Het transport van de verwerkte producten eist dan weer een hele reeks bijkomende vergunningen en toelatingen en natuurlijk de bijbehorende administratie.

Gelukkig kan een landbouwer een beroep doen op advies van zowel de Mestbank als VCM.

De praktijk en het wetenschappelijk onderzoek

Op de studiedag kwam ook de praktijk uitgebreid aan bod, onder meer in de 'flash-presentaties' door de verschillende sponsors van de studiedag. In deze korte voorstellingen werden een aantal installaties in sneltreinvaart voorgesteld. In een andere inleiding beschreef Wim Wallaeyns (SBB) het verloop van een concreet dossier van in het prille begin, over de verschillende procedures tot en met de realisatie. Zijn verhaal werd ondersteund door een getuigenis van melkveehouder Bram Dauchy, die koos voor een installatie waarmee mest en mestproducten gehygiëniseerd worden waardoor ze geëxporteerd kunnen worden. Ook hier kwam tot uiting dat de administratieve last voor zo'n kleine installatie eigenlijk buitensporig hoog is. Een laatste bijdrage op deze studiedag kwam van het ILVO. Daar gebeurt onder andere onderzoek naar het gedrag van mest bij opslag op de kopakker of op het bedrijf, de samenstelling van mest en verwerkte producten, naar de mogelijkheden van afdekking en naar stikstofverliezen in de verschillende behandelingen en afdekmethoden. Over het composteren van (eigen) mest op een landbouwbedrijf zullen we het in een volgend nummer van *Management&Techniek* nog uitgebreid hebben. ■

Voor meer info kan je terecht bij VLM (sara.debolle@vlm.be) of VCM (emilie.snauwaert@vcm-mestverwerking.be).

Het eindresultaat van het verwerkingsproces.